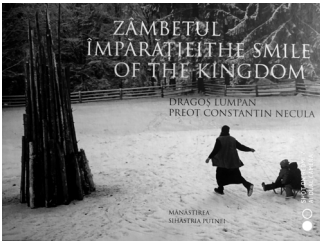

Dragoș Lumpan, Constantin Necula, *Zâmbetul Împărăției / The smile of the kingdom*, Mănăstirea Sihăstria Putnei, Suceava, 2017, 190 p.

Părintele Constantin Necula nu e doar un cărturar de vocație și un dascăl care știe să-și transforme orice ascultător într-un student curios ce-și ia notițe. E și un om de mare profunzime teologică și un intelectual cu valențe interdisciplinare. Într-una dintre recentele isprăvi editoriale, ajutat de Dragoș Lumpan, propune redescoperirea, într-o altfel de cheie, a monahismului răsăritean, pornind de la un studiu de caz, respectiv: monahii de la Mănăstirea Sihăstria Putnei. Dacă spațiul și spiritualitatea monastică face obiectul unor studii ample, adresate cu precădere unui public cunoscător, de această dată, cei doi autori, propun o incursiune sinestezică, ce îmbină cuvântul cu imaginea. Un album, nu oricum, ci bilingv (româno-englez), în care chipurile celor immortalizați și stările lor să consune cu textele măiestrit ticluite, pe alocuri adevărate maxime, pe alocuri haiku-uri ce aduc cu autori ale unor texte de autobiografii spirituale precum Dag Hammarskjöld.

Trei termeni cheie străjuiesc, parcă, întregul demers: întâmpinare, împreună și înăuntrul. Fotografii alese gravitează, precum era de așteptat, în jurul lor, căci ei circumscriu arealuri ample ale spiritualității monastice și ale interacțiunii acestui spațiu cu laicitatea.

Perspectiva pe care părintele Necula și Dragoș Lumpan o propun este dinspre pridvorul înspre inima spiritualității monastice, ipostaziată în obștea mănăstirii bucovinene. După o frumoasă definire a polivalenței acestuia, marcată de accente ce sunt doar aparent ludice, editorii țin să sublinieze că:

„Dialogurile dintre fotografiile lui Dragoș Lumpan și cuvintele Părintelui Constantin Necula, luminile care izvorăsc din hainele negre ale călugărilor și din zâmbetele copiilor, gravitatea diafană a rugăciunilor, bucuria cuminte a gesturilor de slujire a aproapelui, toate îți deschid o fereastră. Cel care îndrăznește să privească, poți fi chiar tu.

Dincolo de orice promisiune, pridvorul este respect tăcut al libertății tale. Pridvorul te va primi mereu și te va întâmpina cu

drag. Mereu ți se va deschide să mergi, să te bucuri pe cale împreună cu ceilalți și să descoperi cine ești cu adevărat.

„Împărăția îți zâmbește încă din pridvor” (p. 4).

Odată lansată invitația, începe periplul. Tandemul cuvânt-imagini vine parcă să capteze sufletele curioase, lăsând, la finalul incursiunii, dorința de a afla și a descoperi mai multe cu privire la cele văzute sau citite. Editorii aleg chiar să jaloneze lectura, marcând fiecare unitate tematică cu câteva cuvinte cheie. Astfel, de exemplu, cea dintâi (pp. 7-35) se desfășoară sub auspiciile curiozității, mângâierii, frumuseții, bucuriei, căutării și tainei și irumpe ca o adevărată fântână a bucuriei. Chipuri luminoase de monahi surprinși exercitându-și ascultările vin să-i comunice cititorului că: „sufletul bucuros este o fereastră pentru oameni și o ușă pentru Dumnezeu” (p. 8), reușind să exprime în aceasta nu doar chintesența misticii monahale, ci chiar pe cea a vieții creștine. Viața comunitară își are, de bună seamă, provocările ei. Și totuși, există mereu loc pentru un zâmbet și un gând bun, iar contaminarea celuilalt cu bucuria întâlnirii în Domnul e un adevărat țel monastic. Între flori, la chilie, muncind sau dialogând cu tineri sau vârstnici, călugării Sihăstriei Putnei sunt surprinși ilustrând acest lucru, deloc de neglijat.

Când inocența inimii călugărului se întâlnește cu cea a pruncilor, rezultatul e uimitor. Admirând câteva instantanee ce ilustrează acest aspect, părintele Necula conchide, poetic: „Curiozitate curată. Atât ne lipsește pentru a admira fără invidie” (p. 18).

A privi lumea prin ochii lui Dumnezeu este, oricât de simplu ar părea aparent, un fapt complex. De aceea, admirând ploaia, venită nu doar să facă pământul a rodi, ci parcă și să spele relele lumii, editorul va nota: „Să privim lumea prin ochii lui Dumnezeu. Deseori blânzi, uneori plânși” (p. 34).

Odată pătruns în „anticamera Împărăției”, pregustată de monahii cu adevărat dedicați, cititorul e chemat la părtășie. Și dacă monahii împart până și ploaia (p. 30), cititorii sunt chemați să împartă cu ei, în cadrul celei de-a doua secțiuni (pp. 37-111), zâmbete, dăruire, cunoaștere, prietenie, șoapte, tihna sau împreună-lucrarea și să dobândească aripi cu care să scruteze seninul zărilor celeste. Nu fapta, ca element cuantificabil, reprezintă centrul activității umane, ci investiția sufletească. De aceea, pentru a da o cromatică aparte demersului ce se poate înțelege doar cu inima, însă în strânsă corelație cu rațiunea, părintele editor insistă, răsfoind fotografii cu

oameni ce muncesc de zor, că: „măreția omului nu stă în ceea ce faci, ci în câtă inimă pui” (p. 48).

Exortații de genul celor din vremea apologeților vin și ele să împodobescă măiestritul album. Ele nu îndeamnă însă la martiriu și nu vin să se războiască cu tiranii lumii. Ar avea cu cine, dar preferă să reziste oferind alternative aflate în ton cu trăirea credinței. Între ele, iubirea și iertarea. Ca fapt ce le face vizibile, se remarcă zâmbetul. „Zâmbiți, cerul e larg, ne încape pe toți” (p. 60), va exclama parcă dintr-o poză, un părinte bucuros deopotrivă de roada din grădină și cea din suflet!

Odată familiarizat cu aspectele esențiale, cititorul e chemat „în-lăuntru” (pp. 114-183). Vine să ia contact cu sentimente înălțătoare precum: recunoștința, dragostea, bucuria și pacea și să se împărtășească de rugăciune, lumină, Înviere și Cruce, devenind ușor ca un fulg. Bucuria slujirii e împletită cu cea a împreună-viețuirii și aici, iar fotografiile de la slujbe sunt acompaniate de flash-uri din conferințe sau predici, ce alternează chipuri zâmbărețe sau voioase, cu mine ale unor ucenici ce stau parcă să-l mănânce pe „gheronda” din priviri. Gândurile prilejuite de vizionarea celor prezentate sunt și ele pe măsură. Părintele Constantin se exprimă ca un adevărat filosof creștin, atunci când spune: „când omul e fibră de altar, altarul se face fibră de cer” (p. 156), rezumând întreaga teologie a *Liturghiei după Liturghie*, dezvoltată de teologi precum părintele Ioan Bria.

Ar mai fi cu certitudine multe de spus în legătură cu albumul editat de părintele Constantin Necula și Dragoș Lumpan. Cititorul va avea, însă, el însuși răgazul să le descopere și să-și întocmească propriile scoli. Îi oferim acest prilej, semnalând cu bucurie faptul că, într-o lume în care monahul e perceput adesea ca încruntat și izolat de lume, e un semn bun, o gură de aer proaspăt, un demers ce prezintă chipuri luminoase, ce-și găsesc veselia în lucruri perene, nu în banale povești de alcov. În plus, ideea de a alterna imaginea cu cuvântul, spre a stimula latura meditativă a cititorului, se cuvine, asemenea întregului demers, semnalată și salutată.

Pr. dr. Maxim (Iuliu-Marius) MORARIU